S 2017-0006

Jesus kom till Nasaret, där han hade växt upp, och på sabbaten gick han till synagogan, som han brukade. Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet: Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren.

Lukas 4:16–19

Församlingsinstruktion

för

Åkerbo Församling

Kyrkorådets ordförande

Kyrkoherde

Domkapitlet i Linköping utfärdar denna församlingsinstruktion och fastställer att-satserna enligt domkapitlets beslut att gälla till och med:

2020-12-31

På domkapitletsvägnar

Datum för utfärdande

2017-12-12

Biskop Martin Modéus

§ 210

Församlingsinstruktion för Åkerbo församling, Dnr S 2017-0006

Datum för utfärdande 2017-12-12 att gälla till 2020-12-31

Kyrkoordningen 17 kap. 3 §:
I varje församling som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat ska det firas huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar om inte domkapitlet för visst tillfälle medgivit något annat.

Kyrkoordningen 17 kap. 5 §:
Domkapitlet får besluta om det minsta antal huvudgudstjänster med nattvard som ska firas i varje församling under ett kyrkoår

Domkapitlet ***beslutar*** att huvudgudstjänst med nattvard ska firas varje söndag och helgdag i Linghems församlingsgård samt i Sankt Martin kyrka, Ekängen.

Att gudstjänst firas varje söndag under terminstid i Samlans församlingsgård, Tallboda, med eventuellt uppehåll för månaderna juni-augusti samt storhelger.

Att i församlingens övriga kyrkor sker varje år en gemensam gudstjänstplanering med de lokala verksamhetsråden. Antalet gudstjänster i dessa kyrkor skall vara minst 80 under ett år och inte understiga 5 gudstjänster per år och kyrka. Dessa kyrkor är: Askeby, Bankekind, Gistad, Lillkyrka, Rystad, Törnevalla, Vårdsberg, Östra Harg, Östra Skrukeby och Örtomta.

I kyrkoordningen 34 kap. 1-2 §§ framgår att en kyrkomusiker ska vara organist eller kantor och att domkapitlet ska besluta om detta. Enligt domkapitlet ska det finnas minst en organist i en församling eller ett pastorat med fler än 5000 kyrkotillhöriga.

Domkapitlet ***beslutar*** att det i Åkerbo församling ska finnas 1 kyrkomusiker som är behörig att inneha en tjänst som organist.

Vidare ***beslutar*** domkapitlet:

att godkänna handlingsplanen för konfirmandarbetet
att utfärda församlingsinstruktion
Enligt kyrkoordningen 57 kap. 6 § är församlingsinstruktionen efter att domkapitlet utfärdat den bindande för församlingen och när det är fråga om en gemensam församlingsinstruktion för pastoratet och dess församlingar. Fråga om ändring av församlingsinstruktionen får väckas av kyrkofullmäktige, kyrkorådet, ett församlingsråd, kyrkoherden eller domkapitlet. Ändringen godkänns och utfärdas på samma sätt som församlingsinstruktionen.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning 1

I riktning mot framtidens levande kyrka 2

Inledning 2

Omvärldsbeskrivning med analys 2

Åkerbo - Stad och land: Kyrkosyn, vision och idé 3

Församlingens vision ”synlig och nära” 3

Församlingens mål 3

Pastoralt program 4

Strategi för ett levande gudstjänstliv 4

Följ med och se – undervisning 4

Vi hjälps åt – diakoni 5

Vi bjuder in – mission 5

Gudstjänstliv pågår – gemensam men olika 5

Ung i Åkerbo 7

Skapelseansvar och hållbar utveckling 8

Disponering av prästbefattningar 8

Församlingens verksamhet på andra språk 8

Utmaningar och prioriterade områden 8

Utmaningar 8

Kris- och katastrofhantering 9

Tätorternas tyngd, socknarnas närhet 9

Gudstjänstliv 9

Samhällslivet 10

Prioriterade områden 10

Kyrkogårdar 10

Familjer och unga 10

Konsten att vara kyrka 10

Kyrkopedagogik 11

Bilaga 1. Handlingsplan för konfirmandarbetet i Åkerbo församling 12

Bilaga 2. Förtydliganden avseende barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen för Åkerbo församling – och en väg vidare 18

Bilaga 3. Kulturarvet lever, trycksak.

Bilaga 4. Din plats på jorden, trycksak.

I riktning mot framtidens levande kyrka

Inledning

I sitt herdabrev för Linköpings stift riktar biskop Martin Modéus ett råd till stiftets församlingar. Han råder oss att utnyttja möjligheten som ligger i kyrkans, materiellt sett, gynnsamma situation jämför med andra kyrkor i världen. Enligt honom har vi ett gyllene läge att förnya kyrkan - I riktning mot framtidens levande kyrka. Med hopp för framtiden, som bärare av tron, för ett liv i gemenskap som generationsöverskridande möjliggörare med sikte på mångfald och fokus på gudstjänstens gemenskap – utgör detta dokument församlingsinstruktion för Åkerbo församling.

Omvärldsbeskrivning med analys

Åkerbo församling lägger med Ekängen en famn om Linköpings centrala delar och fortsätter ut längs med bygden söder om Roxen till Bankekind. Mitt i en jordbruksmiljö speglar sig även en närhet till urbant liv. En stor del av församlingens medlemmar arbetar utom församlingens geografiska gränser. Detta utgör en utmaning för församlingen. Hur möter vi bäst individens och familjernas behov när de lever en betydande del av sina liv utanför församlingen? Åkerbo har däremot ca 1 700 skolelever som tillbringar sin vardag inom församlingen. Här finns växande möjligheter till nya relationer och kontaktytor till kommande generationer.

Församlingen består av tre större och växande tätorter – Linghem, Tallboda och Ekängen – och ett antal mindre orter som i en del fall har minskande befolkning. Spännvidden från mindre orter till tätorter, medför både stora utmaningar och möjligheter. De mindre orterna med sina kyrkor och kulturmiljöer har en viktig historia att berätta. Nuvarande tätorter utgör den absoluta befolkningskoncentrationen i Åkerbo, vilka medför en naturlig tyngdpunkt för församlingsverksamheten. Med en växande befolkning i Åkerbo finns möjlighet att bibehålla en sund ekonomi som utgör grunden för olika församlingsverksamheter. Med en kvalitativ och fokuserad verksamhet i de tre större tätorterna möjliggörs samtidigt bättre anpassad och riktad verksamhet i församlingens viktiga och intressanta periferi – de mindre orterna – en verksamhet som lyfter och stöttar de mindre orternas värdefulla särprägel.

För Svenska kyrkan som helhet är minskande medlemssiffror en betydande utmaning att förhålla sig till. Åkerbo församling har under de senaste 10 åren haft en relativt stabil utveckling avseende medlemsantalet[1]. Även om andelen medlemmar minskar (från 84,8 procent år 2005 till 71,9 procent år 2015) på liknande sätt som i landet som helhet, så har befolkningsökningen i församlingen inneburit att medlemsantalet även har ökat något sedan 2005 (från 9931 till 10212 medlemmar). Inflyttningen sker i huvudsak till församlingens tätorter.

[1] Ur Församlingsrapport Åkerbo församling, Kyrkokansliet (2016)

CMA Research genomförde på församlingens uppdrag under maj-juni 2012 en enkätbaserad behovsundersökning. Ur denna framgår att 27 procent av icke-medlemmar boende inom församlingen kan tänka sig att bli medlemmar för att kunna nyttja framtida tjänster. Detta gäller i högre grad yngre än äldre respondenter. Bland tänkbara framtida tjänster ingår barnomsorg, vilket är bland de verksamheter församlingen nu startat. Undersökningen redovisar också att två av tre medlemmar huvudsakligen har positiva associationer till Svenska kyrkan.

Åkerbo - Stad och land: Kyrkosyn, vision och idé

Församlingens vision ”synlig och nära”

Åkerbo församling vill vara en kyrka nära människan. Vi vill vara en kyrka som lämnar plats för människors vardagstro och för andlig fördjupning.
Gudstjänster och verksamheter ska leda till tro, ge hopp och bygga gemenskap. Mellan unga och gamla. Mellan dem som bor i tätort och de som bor på landsbygden. Mellan dem som redan finns i kyrkan och dem som ännu inte vet att vi finns - eller var vi finns.
Åkerbo församling och Svenska kyrkan ska vara ett tydligt inslag i samhällsbilden. Diakon, präster och andra medarbetare ska vara självklara personer att vända sig till. Människor med frågor om medlemskap, kyrkogårdar och begravningar ska känna sig sedda.
Kyrkor, församlingshem och kyrkogårdar ska vara välkända och tillgängliga platser. De ska varsamt anpassas inför framtida utmaningar så att församlingen kan fortsätta vara en levande mötesplats.
Vi vill nå människan. Frivillighet ska uppmuntras och vara en viktig del av församlingen. Alla möten med medarbetare och ideella ska inge förtroende och fördjupa relationen till Gud.

Församlingens mål

Möta människor i deras närmiljö genom att bedriva verksamhet med god kvalitet. Vara tillgängliga, se medlemmarnas behov och vara en levande mötesplats.
Vi ska vara lyhörda för tidsandan och omvärlden så att det glada budskapet om evangelium förstås och märks i våra handlingar.
Vi vill nå fler, döpa fler och behålla medlemmar.

Vår målsättning är att vi har minst 15 000 medlemmar år 2025*.
*Vi vill döpa fler, vi vill få fler medlemmar, vi vill att man förblir medlem så att 2025 är 75 procent av församlingens invånare medlemmar i Svenska kyrkan.

Pastoralt program

Strategi för ett levande gudstjänstliv

Åkerbo församling ska vara en självklar och välkomnande del av samhället, ge plats för samtal om både livets stora och vardagsnära ämnen. Vi vill vara en församling som delar livets alla skeenden från livets början till dess slut. Var man som människa än befinner sig i sin livsvandring vill vi vara en plats för avkoppling, utbildning, tröst och andlig fördjupning. Vår vision är att vara en synlig och nära kyrka som möter dagens och morgondagens utmaningar. Vi vill vara en naturlig mötesplats i de tre stora befolkningscentra som finns i församlingen, Linghem, Tallboda och Ekängen och de tio landsortskyrkorna och dess omgivningar. Vi måste ta vara på den mångfald församlingens olika delar har och ta ansvar och säkerställa deras framtida behov och fortlevnad.

Åkerbo församling ska vara en kyrka som är en synlig aktör i samhällslivet. Vi vill verka vardag som helgdag varierat i människors liv. Församlingen skall vara synlig i det lokala sammanhanget, här kan nämnas de speciella dagar och olika idrottsliga evenemang som sker i församlingen. Vi ska vara en trovärdig aktör i det lokala samhällslivet där vi tar ställning för en hållbar samhällsutveckling, medmänskligt, kulturellt och miljömässigt.
Här vill vi erbjuda en rik och mångfacetterad verksamhet som inbjuder till fördjupning för den enskilde. Men också vara närvarande med alla som söker kontakt inåt, med kyrkans inre kristna nav. Alla som tjänstgör i församlingen ska veta betydelsen av närvaro i varje möte vare sig det är över expeditionsdisken, i ett dopsamtal eller på kyrkogårdens grusgångar. Våra kyrkor och gudstjänster ska vara en plats för glädje och högtid, avskildhet och vila – ett kärlekens tecken på Kristi närvaro.

Kristus kallar oss att göra något nytt. Han utmanar oss varje dag och varje stund. Även i det svåraste när man upplever motstånd och oenighet uppmanar Kristus oss att be om förståelse, samförstånd och gemensamma vägar. I varje möte och relation ska vi vara en kyrka som strävar efter att lyssna och förstå, en kyrka som är beredd att i varje möte vara övertygande i berättelsen om Kristus. Vi vill vara en kyrka där vi kan vara medvandrare i sökandet efter att finna Gud i sammanhanget, att finna Gud i allt.

Följ med och se – undervisning

Vi slår följe en bit på vägen - det är vårt sätt att se på undervisning. Den är ett delande utmed vägarna där vi lär av varandra, gläds åt andras kunskaper och insikter och är beredda att dela med oss av det vi själva kan. Undervisning och lärande är alltid ömsesidig. När Filippos har mött Jesus vet han att varje möte är personligt och unikt och kräver en medvandrare på vägen, ”följ med och se” är hans svar när man frågar honom om vem Jesus är. I vardagens möte lever vi med tanken att undervisning sker i mötet. Skolbesök i kyrkor, vardagsmötet i veckoverksamheten och bibelstudier som sker i våra olika grupper, pensionärer såväl som konfirmander, tar ut riktningen mot framtiden. I kyrkoårets rytm möter vi till exempel skolans olika årskullar. Här har ett långsiktigt mål utvecklats efter tidigare biskopsvisitation utifrån samtal om hur samverkan kan skapas mellan kyrka och de lokala skolorna. På olika platser sker möten och samtal efter naturliga förutsättningar. Församlingen rymmer 1000 år av berättelser allt från rötterna från missionstiden i Östra

Skrukeby till S:t Martin, en kyrkolokal uppförd på 2000-talet. Berättelser som kan inkorporeras i vår tillvaro här och nu.

Vi hjälps åt – diakoni

Livets mörker drabbar oss ibland och svårigheterna blir övermäktiga. När det finns en hjälpande hand och ett vänligt ord blir livets svåra perioder övervinnliga. När kropp eller själ smärtar och livet känns tungt behövs mötet, för gammal som ung, med omsorg och respekt. Vi hjälps åt, det är vårt sätt att se på diakoni. Det är inte en enskild tjänst eller person som svarar för hela det diakonala utövandet utan ett förhållningssätt som utgår ur begreppet Caritas, kärleken till medmänniskan, vilket omfattar oss alla. Diakoni är omsorg om själen och kroppens hälsa, ekonomisk hjälp i utsatta situationer och en stark profetisk röst som klart hävdar alla människors lika värde och rättigheter.

Vi bjuder in – mission

Att skapa trygghet i varje möte är missionsbefallningens rop till varje människa ”Jag är med er alla dagar till tidens slut” Matt 28:20. Vare sig vår vandring är enskild eller i grupp behöver vi alla känna trygghet i att vi inte är ensamma. Kyrkan vill nå människor som ser motiv att göra sällskap på väg mot samma mål. Församlingen skapar förutsättningar i möten, musik och undervisning för enskilda och grupper. Mission är både ett arbete här hemma och i andra länder. Mission är kyrkans ivriga inbjudan till människor döpta eller inte döpta att slå följe med oss under vår livsvandring. Att få dela det befriande evangeliet i ord och handling, det är det inbjudan handlar om.

Gudstjänstliv pågår – gemensam men olika

I Askeby klosterkyrka är historien levande. Här har människor passerat i sekler, stannat till vid klostret och kyrkan. Idag passerar pilgrimer från många länder på klosterledsvandring mot Vadstena. I kyrkan firas pilgrimsmässa med växelläst psaltarpsalm en gång i månaden. Klosterföreningen arbetat för att fördjupa och sprida kunskapen om klostret. Till kyrkan kommer många skolbarn. Kyrkan är en av de mest populära för kyrkopedagogiska visningar. Den hålls öppen av ideella sommartid.

I Bankekinds kyrka samlas sockenbor till gudstjänst varje månad, oftast med kyrkkaffe. I församlingsgården är det öppet varje tisdagsförmiddag på Öppen kyrka, där möts barnfamiljer med pensionärer vid sopplunchen. Den stora kyrkan gör det också lämpligt att fira dop, konfirmation och andra familjehögtidligheter. Nationaldagsfirandet är likaså en omhuldad tradition i Bankekind.

Gistad kyrka och prästgård ligger tre kilometer utanför själva samhället Gistad, men likafullt fylls prästgården en dag i veckan av barnfamiljer på den öppna verksamheten Öppen kyrka. Gudstjänst firas ungefär en gång i månaden och den stora kyrkan räcker nästan inte till när Gistadkören inbjuder till sin julkonsert. En grupp engagerade frivilliga i olika åldrar är med och formar verksamheten och gudstjänstlivet här. Kyrkobröderna håller kontinuerliga möten med föredrag, samtal och umgänge. Även syföreningen i Gistad är aktiv och bjuder gärna in

till kyrkkaffe efter gudstjänsten. Varannan vecka firas det dessutom en andakt på Gistads grannskapshus.

Lillkyrka kyrka är församlingens minsta kyrka. Här firas det gudstjänst ungefär tio gånger per år och lika många gånger möts ”Träffpunkt Lillkyrka” på onsdagar för att samtala om en bibeltext, om livet och för att fika. Det kyrkliga engagemanget bärs av några få eldsjälar som älskar sin lilla kyrka.

Linghems församlingsgård präglas av ett aktivt vardagsliv med Öppen kyrka, babysång och massage, körövningar, konfirmandundervisning, symöte, samtalskvällarna Trolig torsdag, och ungdomsverksamhet. Demografiskt präglas Linghem av en stor inflyttning av barnfamiljer, vilket gör det naturligt att fokusera på dessa. I Linghems församlingsgård firar vi mässa varje söndag och det finns en liten och trogen församlingskärna. En gång i månaden firas en familjemässa och erbjuder aktiviteter och lunch efteråt, ”Mässa och Mat” kallas konceptet för.

Rystads kyrka används för mässor i samband med större högtider som första advent, jul påsk, pingst med konfirmation samt allhelgonahelgen. Kyrkan nyttjas då vi förväntar oss att många kommer till gudstjänsten. Den efterfrågas också för dop, vigslar och begravningar.

S:t Martin i Ekängen, ett område med mycket låg medelålder, vilket leder till att den öppna verksamheten är mest inriktad mot barnfamiljer. Många av familjerna har ett högt livstempo och erbjuds en mötesplats i S:t Martins kyrka. I veckorna rör sig såväl barn- och vuxenkörer som föräldralediga och ungdomar i kyrkan och på kyrktorget. S:t Martin blir också mer och mer populär som dopkyrka eftersom kyrkorummet uppskattas och det är enkelt att fortsätta festligheterna i församlingshemsdelen av byggnaden. På söndagar firas det Frukostmässan, en familjevänlig gudstjänst där gemenskapen fortsätter vid frukostbuffén efteråt.

Törnevalla kyrka har precis firat sitt 200-årsjubileum och är församlingens största kyrka. Tillsammans med kyrkan i Vårdsberg är Törnevalla kyrka den mest använda kyrkan när det gäller dop, vigslar och begravningar. Törnevallas gudstjänstliv präglas mycket av olika musikgudstjänster och sammanlysta festgudstjänster där den stora kyrkan kan fyllas. Församlingens niondeklassare har sin högtidliga skolavslutningar här. Den hålls öppen av ideella sommartid.

Församlingsgården i Tallboda är under renovering som beräknas vara klar våren 2018. Förskolan Duvan har startat sin verksamhet och många hoppas att samarbetet med den skall vitalisera gudstjänstlivet.

I Vårdsbergs kyrka firas också gudstjänst varje månad. Ofta kvällstid, och ofta musikgudstjänst. Ibland sjunger någon av församlingens körer, ibland spelar en organist på någon av de tre orglarna. Där en av dem är en renoverad, nyuppsatt och uppmärksammad Wisteniusorgel. Det är också en populär kyrka för dop och vigslar för församlingsbor, men också andra. Kyrkan hålls öppen av ideella krafter under sommaren, då kommer många besökare för att se på kyrkan och de vackra vägg- och takmålningarna.

I Örtomta har sockenborna ofta valt att samlas till stugmöte i församlingshemmet i stället för kyrkan. I all enkelhet en andakt kring bordet och samtal över en kaffekopp. Men till julottan fylls kyrkan till brädden. Ideella ordnar med månatliga sopplunchеr i församlingshemmet.

I Östra Harg och den vackert belägna landsortskyrkan firas det kvällsgudstjänst en gång i månaden. Oftast medverkar den aktiva kyrkokören. Överhuvud taget präglas livet i och kring kyrkan av många eldsjälar som brinner för sin kyrka, vilket visar sig till exempel i engagemanget kring Cykelkyrkan. Under tre sommarveckor är kyrkan öppen varje dag och cyklister och andra utflyktssugna kan komma och fika. En kväll i veckan är det grillning och Musik i sommarkväll, som är mycket uppskattat och kärt. Viktiga traditioner är luciafirandet, där alla oavsett ålder får vara med i luciatåget, och julottan som fyller kyrkan. Kyrkan hålls öppen av ideella sommartid.

I Östra Skrukeby möts man av människor som engagerar sig varmt för den vackra kyrkan och bygden, i gudstjänsten, i syföreningen och i den öppna verksamheten. I gudstjänsten, som firas en gång i månaden, satsas det gärna på musik - framförd på den välrenommerade Schiörlinorgeln eller den nyanskaffade Steinwayflygeln.
Viktiga traditioner i Östra Skrukeby är luciagudstjänsten med bygdens barn, ljusgudstjänsten på kyndelsmässodagen, valborg, gökotta i Kristihimmelsfärdshelgen samt nationaldagsfirande. Dessutom är kyrkan en självklar samlingsplats för ortsborna vid första advent, julafton och långfredagen. Även i veckorna är det livfullt i Öppen kyrka och Café Skrukeby. Båda drivs av ideella som lägger ner ett stort och kärleksfullt engagemang. Helgmålsringning med bön har skett på ideell grund från sommaren 2017 och är inplanerad till minst mitten av mars 2018. Kyrkan hålls öppen av ideella sommartid.

Ung i Åkerbo

I Åkerbo församling finns ett rikt ungdomsarbete med åldersgruppen 13-25 år.
Målet med ungdomsverksamheten är att från 13-25 år ska ungdomarna;
inkluderas i gudstjänstliv och veckoverksamhet,
få kunskap om kristen tro och liv,
ha möjlighet att få utvecklas i sina personliga gåvor,
få redskap att i kropp, själ och ande bli trygga människor,
få vara med och bidra till att göra Guds kärlek känd runt om i vår bygd genom utåtriktad verksamhet.

För att nå dessa mål finns många olika sammanhang där ungdomar samlas, både i öppen verksamhet och i slutna grupper. Slutna grupper är Unga ledare för dem som valt att följa stiftets utbildningsprogram för Unga ledare, samt en grupp Unga vuxna, en fördjupningsgrupp för de äldre ungdomarna.
Till den öppna verksamheten hör Ungdomsgruppen som träffas i S:t Martin på tisdagskvällar och i Linghems församlingsgård på onsdagar. Ett par gånger per termin ordnar Unga ledarna BEAT Ungdomskväll i Linghems församlingsgård, som kan samla över hundra ungdomar till en kväll med lekar, uppträdande, bön, mässa och lovsång. Unga ledarna finns också med i lokala sammanhang, Linghemsdagen, ungdomsfester och Fair trade-evenemang och i större sammanhang på stiftsnivå.

Skapelseansvar och hållbar utveckling

Världen är Guds skapelse. Människan är en del av ett komplicerat system av livsmiljöer som vi är helt beroende av. Jorden är en ändlig resurs som vi måste vara rädda om. Ett globalt hållbarhetsperspektiv ska präglas av ekonomisk, social rättvisa och ett konkret miljöansvar. Åkerbo församling ska tänka hållbart och långsiktigt i planering, beslut och handling.
Etiska- och globala rättvisefrågor ska speglas i den dagliga verksamheten. Praktisk tillämpning ska göra Svenska kyrkan trovärdig i långsiktiga, rättvisa och hållbara initiativ. Miljöarbetet i Åkerbo ska vara en oavbruten process och vi verkar för ett väl fungerande kretslopp. Detta arbete ska göras på ett sådant sätt att det höjer individens medvetenhet och kunskap så att vi tillsammans kan bygga strukturer som främjar miljöförbättringar, samarbete och informationsspridning.

Disponering av prästbefattningar

Stiftsstyrelsen har beslutat att det ska finnas minst fyra komministertjänster i församlingen. Av dessa tjänster är en tjänst som arbetsledande komminister.

Församlingens verksamhet på andra språk

I församlingen finns för närvarande inget behov av gudstjänstfirande på andra språk.

Utmaningar och prioriterade områden

Som församling möter vi många situationer som ställer förväntningar på oss och som vi har höga ambitioner att hantera. Samtidigt är det nödvändigt att ha insikt om att resurserna inte räcker för alla höga ambitioner. Det kan vara smärtsamt och mödosamt att tvingas prioritera.

På en övergripande nivå beskriver vi här ett urval utmaningar vi ser inför de närmaste åren och även några prioriterade områden som vi bedömer kräver nyskapande satsningar och utvecklingsarbete. Urvalet fångar inte alla aspekter av församlingens arbete, däremot eftersträvar urvalet att indikera vad som bedöms kräva särskilt fokus de närmaste åren.

Utmaningar

Med utmaningar avses här uppgifter och situationer som manar till handling, agerande och deltagande. Men det gäller också att vi är lyhörda för kontinuerligt existerande behov som inte nödvändigtvis kräver särskilda riktade och prioriterade utvecklingssatsningar. Utan att vi ständigt är närvarande och ser behoven och har en beredskap för att lösa uppgifterna och situationerna som uppkommer.

Kris- och katastrofhantering

Förväntningarna på att församlingen skall agera och ha öppna dörrar vid krisartade händelser eller katastrofer är stora. För samhället i övrigt och för andra ideella organisationer är Svenska kyrkan och dess församlingar en naturlig och nödvändig partner. För att upprätthålla vår förmåga att hantera kriser och katastrofer är det viktigt att regelbundet granska och gå genom församlingens rutiner och att öva i kris- och katastrofhantering. I detta arbete bör även genomgång ske av vilka insatser som församlingen kan tillhandahålla som samhällets övriga resurser inte tillgodoser. Till stor grad torde det vara tal om församlingens förmåga och möjlighet att ge människor gemenskap när kriser och katastrofer slår till och att hjälpa till med att vara närvarande när förtvivlan och sorg drabbar.

Tätorternas tyngd, socknarnas närhet

Linghem, Tallboda och Ekängen är församlingens befolkningscentra, en tyngdpunkt och ett naturligt fokus för församlingens satsningar och verksamhet. Det är i dessa centra som huvudsaklig befolkningstillväxt bedöms ske.

Samtidigt erbjuder de övriga socknarna inom Åkerbo församling en uppskattad närhet i sina värdefulla och historiepräglade miljöer, av boende och besökande. Spannet från befolkningscentra till socknarnas närhet utgör en utmaning för församlingen. Av vikt är att identifiera hur utmaningen bäst kan hanteras och förvaltas framöver, till exempel genom att utveckla attraktiv verksamhet i sockenkyrkor som kan skapa intresse och uppmärksamhet utanför respektive socken. Samtidigt är det nödvändigt att noggrant beakta tillgängliga resurser och prioriteringar.

Gudstjänstliv

Vi som är medvandrare i att finna Gud i allt, sätter gudstjänstlivet i fokus i församlingens verksamheter. Social verksamhet, förskola, familjeterapi, kulturella arrangemang – alla relaterar till gudstjänstlivet och bör erbjuda ingångar till det.
Samtidigt är det inte självklart för alla att se sig som medvandrare i att finna Gud i allt. Här finns en utmaning i att visa respekt för människors osäkerhet inför språkbruk med rötter i tron, men att också vara tydlig med tron som drivkraft och tyngdpunkt. Det är av synnerlig vikt att medmänniskor skall känna sig välkomna i kyrkan och församlingen.

Församlingens framtid utgörs av unga och familjer. Det är centralt att dessa upplever församlingen som en intressant kontaktyta med attraktiva verksamheter. Därmed är det av vikt att utveckla interaktion och samverkan med andra lokala ideella organisationer och verksamheter.

Jesu epokgörande inkluderande av barn skall prägla församlingens verksamheter. I detta arbete är FNs barnkonvention och Handbok för barnkonsekvensanalyser i Svenska kyrkan en utmärkt utgångspunkt för att tillvarata barn och ungas perspektiv. Åkerbo församling planerar att utveckla och förbättra arbetssätt för att med systematik tillvarata barn och ungas perspektiv i församlingens verksamheter. I detta ingår att utveckla konstruktiva och enkla sätt att föra dialog med barn, unga och familjer för att identifiera behov och kunna vidareutveckla församlingslivet.

Samhällslivet
För att tilltron till kyrkan och församlingen ska bestå och utvecklas är det av högsta vikt att vi interagerar med det omgivande samhället. Vi behöver delta och agera i samhällslivet på olika sätt, exempelvis genom att vara en tydlig röst när människovärdet är utsatt.

Genom att vidareutveckla kulturella uttryckssätt inom kyrkan kan församlingen erbjuda konstruktiva, annorlunda och nya sätt att föra dialog kring vad det innebär att vara människa och vilka utmaningar det innebär.

Prioriterade områden

Med prioriterade områden avses några särskilda områden där nyskapande satsningar och utvecklingsarbete har identifierats som önskvärda och nödvändiga.

Kyrkogårdar
Åkerbo församlings kyrkogårdar är viktiga platser för möten med människor – möten i sorg, möten i fortsättning. Hur vi förvaltar och vidareutvecklar kyrkogårdarna spelar en central roll för hur människor upplever församlingen. Även om vi känner till denna centrala roll, så har kyrkogårdarna ändå hamnat mera i skymundan av församlingens övriga möjliga mötes- och rekreationsplatser.

Här ser vi en tydlig potential att vidareutveckla viktiga kontaktytor genom att medvetet satsa på kyrkogårdsmiljön, våra förvaltare av kyrkogårdsmiljön och att integrera detta med församlingens övriga verksamhet. Inte minst ett konkret och synligt miljöarbete.

Familjer och unga
Linghem, Tallboda och Ekängen utgör tre stora befolkningscentra inom församlingen, med många familjer och unga. Verksamheter i vardag och helg är centrala för att nå familjer och unga men vi vill även vara tillgänglig för de faser i livet där pusselbitarna inte enkelt hamnar på de platser vi önskar dem, eller när det är svårt att begripa pusselbitarna i sig. Det är av vikt att kunna erbjuda existentiella reflektioner med barn, unga och familjer. Familjeterapi är också verksamhet som församlingen prioriterar.

Konsten att vara kyrka
Kyrkorna används idag för många ändamål, både inom Svenska kyrkan och av andra organisationer, till exempel för konserter, föreställningar, utställningar, skolavslutningar, besök av olika slag i grupp och enskilt. Idag uttrycker människor även sin andlighet på många olika sätt, genom att fira gudstjänst i allt fler former, genom att besöka kyrkan och tända ett ljus eller genom att bara vara tacksamma över att kyrkorna står där de står.
Det kyrkliga kulturarvet med dess byggnader är inte bara en resurs för Svenska kyrkan och dess medlemmar utan för hela samhället, som religiösa byggnader och som historiska rum, som symboler för trygghet och hopp och som bärare av andliga, sociala och historiska värden.

Församlingen behöver hitta vägar fram emot mångbruk och sambruk av kyrkor och att hitta långsiktigt hållbara lösningar för vård och förvaltning. En plats där församling och lokala grupper kan samverka för att finna alternativa lösningar för en levande kyrkomiljö.

Kyrkorna tillhör alla och avsikten i vår församling är att de ska fortsätta att göra det, inte lagda i malpåse utan som mångsidiga byggnader för andlig och social gemenskap och som i högsta grad levande och fysiskt tillgängligt kulturarv.

Församlingens spännvidd från mindre orter till befolkningscentra ger en utmaning att nå olika människor i deras varierande livssituationer och icke minst möjliggöra möten mellan olika perspektiv som olika livssituationer medför. Även sekularisering innebär utmaningar, men mycket väl även möjligheter. Erfarenheter av att vara människa är gemensamt och oberoende av tro eller brist på tro. Här finns möjligheter att utveckla möten med konst och kultur med utgångspunkt i olika perspektiv och livssituationer. Sådana möten kan med fördel ta sin utgångspunkt i den enkla devisen ”Gud tål mera än vad kyrkan tror”. (Erik Hillerstad, producent och ledare av Kirkelig kulturverksted).

Kyrkopedagogik

Intresset för historia och kulturarv har ökat. Människor vill sätta sitt liv i ett meningsfullt sammanhang. Kulturen och historien ger perspektiv på livet, platsen och traditionen. Under sommartid har kyrkorna öppnats och stängts av ideella krafter och även gjorts tillgängliga med nya pedagogiska grepp. Den besökande har fått större frihet att uppleva och själv tolka sina intryck. Kyrkopedagogik är inbjudande och ger människor möjlighet att uppleva kyrkorummet, dess symboler, konst, arkitektur och konstföremål, på en plats där man kan utveckla sin andlighet, finna tröst, kraft eller vila.

Med långsiktigt perspektiv har relationen till skolan vuxit under senare år. Med den kyrkopedagogiska metoden som redskap har gemensamma kontaktytor och intressen skapats. Det materiella och det immateriella kulturarvet är en resurs som kyrkan och skola alltmer förstår att ta tillvara. Lokal historia, kulturhistoria och kristet liv i utveckling är områden som kyrkan kan bäst. Med återkommande studiebesök i kyrkan kan läraren fördjupa sin undervisning i olika ämnen och tillmötesgå läroplanens innehållskrav.

Bilaga 1. Handlingsplan för konfirmandarbetet i Åkerbo församling

Syfte och mål

Vision

I Matt 28:19–20 säger Jesus ”döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut”. Därför döper kyrkan, och därför undervisar vi. Konfirmandarbetet är en del av kyrkans dopundervisning.
Vi vill ge konfirmanden tillfällen att få kunskap om den kristna tron genom
Erfarenhet av gudstjänst och församlingsliv
Möjlighet att tala om livsfrågor
Förståelse för kristendomens innehåll och historia

Kvalitativa mål

Att ge konfirmanderna kännedom om kyrkans tro, lära och liv, och en positiv erfarenhet av gudstjänst och andakt. Vi vill att församlingen ska kunna erbjuda minst tre olika alternativ. Det är viktigt att finnas på olika platser i församlingen, då många ungdomar väljer grupp utifrån var de bor. Vi vill erbjuda en bred kompetens i arbetslaget, och strävar efter att konfirmanderna ska få träffa olika professioner, ålderskategorier och kön.
Att vara medvandrare. Vi vill möta konfirmanderna där de befinner sig och dela tankar och erfarenheter tillsammans.
Att varje konfirmand ska få känna sig älskad, unik och viktig som den hen är. Vi vill se och bekräfta utifrån konfirmandens eget liv.
Att konfirmanderna ska få en upplevelse av att evangeliet angår dem i vardagen och att de är en del av församlingen. Vi vill visa på olika vägar att vara i Guds tjänst t ex genom att bjuda in olika människor som berättar om sin personliga tro och hur Kristus påverkar deras vardag, göra studiebesök och berätta om olika människors livsval och dess konsekvenser.

Kvantitativa mål

Vi ska skicka ut en gemensam, väl genomtänkt konfirmandinbjudan till alla i åldersgruppen.
Vi ska ha en uppdaterad webbsida med presentationer av konfirmandalternativen.
Vi ska bjuda in våra Unga ledare i teamet kring konfirmanderna med plats för gemensam planering.
Vi ska erbjuda minst ett föräldramöte per termin.
Vi ska ha en planering för hur vi får in konfirmanderna i våra gudstjänster på ett naturligt sätt.
Vi ska ha ett planeringsschema klart vid starten som konfirmanderna ska få ta med sig hem.
Vi ska erbjuda minst fyra lägerdygn.
Vi ska erbjuda en träffpunkt efter konfirmationstiden.
VI ska erbjuda någon/några gemensamma dagar för alla konfirmander och ungdomar i hela Åkerbo församling.

Årscykel och ansvarsfördelning

Månad	Ansvarig
Maj	
Utskick med inbjudan	Infogrupp/pedagog
Augusti	
Anmälan till höstens grupper	Pedagog
Planering	Präst/pedagog
Konf. start augusti-september	
September – december	
”Lära-känna”-läger i början av hösten	Präst/pedagog
Föräldramöte	Präst/pedagog
Konfirmander deltar i BEAT Ungdomskväll	
April – maj – juni	
Föräldramöte inför läger och konfirmationsgudstjänst	Präst/pedagog
Läger	Präst/pedagog
Information om ungdomsgrupp och unga ledare	Pedagog
Konfirmationsgudstjänst	Präst/pedagog
Utvärdering och planering inför nästa år	Präst/pedagog
Augusti	
Återträff	Präst/pedagog
Resa för Unga ledare	Präst/pedagog

Kursplan

Konfirmationen, som innefattar både konfirmationstiden som helhet och konfirmationsgudstjänsten, handlar om dopundervisning och dopuppföljning. I varje dopgudstjänst läser vi orden

Gud vill att vi skall leva i gemenskap med honom.
Därför har han sänt sin Son, Jesus Kristus,
för att rädda oss från det onda.
Genom dopet föder han oss till nytt liv,
för oss in i sin kyrka och ett liv i förening med honom.

Gud söker gemenskap och relation med varje människa. Konfirmationen ska tydliggöra och förstärka denna relation, och hjälpa konfirmanden att leva i sitt dop. Det sker bland annat genom ett förhållningssätt mellan ledarteam och konfirmandgrupp som präglas av medvandrarskap och respekt. Under konfirmationstiden ska konfirmanderna få kunskap om kristen tro och kristet liv från ett inifrånperspektiv. Undervisningen ska utgå dels från den kristna traditionen, och dels från konfirmandens eget liv och egna tankar. Konfirmanderna

ska få kännedom om kyrkans liv, viss förtrogenhet med församlingens gudstjänst, kännedom om Bibeln och om kyrkans sätt att läsa bibeltext.

Församlingen strävar efter att erbjuda flera olika grupper förlagda olika i tid, och i rum. I första hand ska grupper erbjudas i de större orterna Ekängen, Linghem och Tallboda. Det har visat sig att det som påverkar församlingens konfirmanders val av grupp framförallt är platsen, och i någon mån tiden. Vi ska därför erbjuda grupper på olika platser i församlingen, och i första hand i de större orterna Linghem, Ekängen och Tallboda. Särskilda teman för gruppen har i regel mindre betydelse för konfirmandernas val av konfirmandgrupp. Storleken för var och en av grupperna ska vara 6 – 15 deltagare. I varje grupp ska minst två av församlingens unga ledare finnas med, utöver den anställda personalen. Dessa har en viktig funktion som förebilder och ledare.

Under konfirmandåret erbjuds minst fyra lägernätter – gärna fler – i alla konfirmandgrupper, gärna uppdelat på två olika läger. Ett läger bör ligga i inledning av konfirmandtiden, där fokus ligger på att lära känna varandra och bygga upp gemenskapen i gruppen. Detta läger kan med fördel ske inom församlingens gränser, kanske med övernattning i kyrka. Närmare slutet på konfirmandtiden görs ett längre läger, gärna med resa i Sverige eller utomlands.

Församlingen har olika år erbjudit olika alternativa grupper, men i regel följer man liknande mönster. Inför läsåret 2016–2017 erbjöds fyra alternativa konfirmandgrupper. Av dessa var två placerade i Linghem, varav en med träffar varje onsdag och en med längre träffar vissa söndagar. I S.t Martin i Ekängen erbjöds en grupp med träffar varannan vecka. Ingen av ovanstående grupper presenterades med något särskilt tema eller inriktning. Utöver dessa tre erbjöds även en sommarläsningsgrupp med pilgrimstema. Pilgrimsgruppen och söndagsgruppen blev inte av, på grund av för litet deltagarantal. De som valt dessa grupper kunde hänvisas till något av våra andra alternativ. Omvänt fick Ekängsgruppen dubbleras, då det var så många ungdomar som valt denna grupp.

Linghemsgruppen träffas varje onsdag under terminstid, d.v.s. ca 25-30 tillfällen. Inklusive inledande fika på pågår träffen 15.00 – 16.45. Ekängsgrupperna träffas på torsdagar kl. 17.00–19.30 varannan vecka, vid 15-20 tillfällen.

Ingen av dessa konfirmandgrupper har något uttalat tema, utan är ”vanliga” grupper. Något särskilt konfirmandmaterial används inte, däremot hämtas inspiration från många olika källor. Vid konfirmationstidens start får varje konfirmand bibel och psalmbok, samt Frälsarkrans. I psalmboken finns ett blad där konfirmandens gudstjänstbesök noteras.

Det är viktigt att konfirmanderna utöver den egna gruppen också ser större sammanhang, på församlings- och stiftsnivå. Utöver de regelbundna träffarna och lägren deltar konfirmanderna från samtliga grupper därför i ett antal sådana aktiviteter. Dit hör församlingens årliga Emmausvandring och åtminstone en av BEAT-kvällarna, som ungdomsgruppen ordnar i Linghem. Konfirmandgrupperna ska också gärna delta i stiftets konfirmanddag.

Efter konfirmandtidens avslutning ska denna utvärderas. Denna utvärdering bör ske dels för varje grupp, med anställd personal och unga ledare, och dels för församlingens

konfirmandverksamhet i stort. Resultatet av utvärderingen ska självfallet påverka planeringen av kommande konfirmandår. En svårighet med detta är att nästkommande års konfirmandundervisning måste planeras redan innan aktuellt år har avslutats.

Kompetens i konfirmandarbetslaget

Vi vill erbjuda en meningsfull konfirmationstid för alla ungdomar i församlingen, utifrån var och ens förutsättningar. Vi strävar efter att möta dem där de är. För ungdomar med behov av olika former av särskilt stöd skall vi tillsätta extraresurser.

Gudstjänst och andaktsliv

Vid varje konfirmandträff ska en andakt hållas, ledd av unga ledare eller anställd personal. Andakterna kan olika ut, men bör som regel innehålla bibelläsning eller läsning ur någon andaktsbok. Bön och välsignelse ska ingå. Utifrån de musikaliska förutsättningar som finns i gruppen sjungs psalmer och sånger. Andakten leds av unga ledare eller anställd personal.

Konfirmanderna förväntas delta i 15 gudstjänster under sin konfirmandtid. Dessa väljs fritt av konfirmanden, men huvuddelen av gudstjänsterna ska vara av huvudgudstjänstkaraktär. Då konfirmandträffarna hålls på samma platser som vi firar söndaglig mässa faller det sig naturligt att de firar gudstjänst där. Där ges de också möjlighet möta och bygga relation till andra gudstjänstfirande församlingsbor.

Arbetslaget

Kompetens i konfirmandarbetslaget

Konfirmandarbetet är hela församlingens angelägenhet. Det handlar om att presentera en positiv helhetssyn på Åkerbo församling och Svenska kyrkan. Konfirmandarbetslaget består av pedagog, präst och unga ledare. De tar hjälp av diakon, musiker och frivilliga i olika åldrar och av olika kön. Detta för att öka kompetensen i undervisningen, men också för att ge olika vägar för ett vidare engagemang i kyrklig verksamhet. Konfirmandarbetslaget och övriga anställda bör ha ett pågående samtal om konfirmanderna och deras plats i distriktet och i församlingen.
Verksamhetsansvaret för konfirmandarbetet har för närvarande arbetsledande komminister. Vederbörande utser sedan ansvariga präster och samråder med arbetsledare för pedagoger om vilka pedagoger som skall delta i de olika konfirmandgrupperna.

Kompetens

Kompetensutveckling

Personalen ska ha tillgång till handledning och tid för egen reflektion och inläsning av litteratur som berör konfirmandarbete. De ska också delta i stiftets fortbildning kring konfirmandfrågor.

Sekretess

Alla som regelbundet deltar i konfirmandarbetet ska informeras om tystnadsplikt och anmälningsplikt.

Utvärdering och framtid

Konfirmandarbetslaget bör någon gång per termin ha möjlighet att samtala kring församlingens syfte och mål med konfirmandarbetet, reflektera över handlingsplanen, samt göra/vidareutveckla en gemensam värdegrund där frågor om kunskapssyn, gudsbild, människosyn och bibelsyn framkommer. Gemensam utvärderingstid ska avsättas för konfirmandarbetslagen i slutet av maj varje år, gärna på annan ort. Vid detta tillfälle revideras också handlingsplanen om behov finns.

Budget och resurser

Personal

I varje konfirmandgrupp ska finnas präst, pedagog och tillgång vid behov av musikerkompetens. Dessa tillsammans med unga ledare utgör ett arbetslag. I arbetslaget bör finnas både kvinnor och män. Konfirmandundervisningen omfattar minst 60 lektioner a 60 min per läsår. Riktlinjerna föreskriver, Lägertid är 6 dygn. Personalen schemaläggs minst 3 veckor innan lägret med tre skift och 11 timmars dygnsvila, undantagsvis 9 timmar. Därutöver tillkommer gudstjänster och andra satsningar. Personalen behöver och ska beredas egen och gemensam tid för planering, förberedelse, utvärdering och efterarbete.

Arbetsgrupp konfirmand

Präster, pedagog/er och musiker/na, träffas och planerar regelbundet.

Unga ledare

Unga ledare är viktiga i konfirmandarbetslaget. De berikar arbetet med ett ungt perspektiv på tro och tvivel, samt med sin kunskap om värderingar och trender i ungdomskulturen. Gemensam planeringstid inför varje träff liksom tid för efterarbete och uppföljning är viktigt för att de unga ledarna ska bli delaktiga. Församlingspedagoger ansvarar för arbetslagets Ideella medarbetare.

Ekonomi

Församlingen har under 2015-16 avsatt 7400 kronor per konfirmand och har för kommande år en rambudget baserad på uppskattat antal konfirmander med samma summa. Då antalet konfirmander varierar mellan budgetår kan kyrkorådet skjuta till extra anslag vid behov.

Övriga resurser

I församlingen finns tre platser som lämpar sig för konfirmandundervisning.
Linghems församlingsgård, Linghem S:t Martin kyrka, Ekängen och Samlan församlingsgård Tallboda. I samtliga av dessa finns bra pedagogiska förutsättningar och erforderlig utrustning.

Kommunikationsplan

Inför konfirmandåret görs ett utskick till de ungdomar som ska börja åttonde klass med information om de olika konfirmandgrupperna. Det bör också finnas informationsträff. och/eller prova-på-tillfälle. Information finns också på församlingens webbsidor.

Under konfirmationstiden erbjuds två föräldramöten, dit också konfirmanderna är inbjudna. Ett ska ligga i början av konfirmandtiden, med information inför året, och ska komma mot slutet med information om läger och konfirmationsgudstjänst.

Vi kommunicerar även via SMS, e-post och Facebook med både konfirmanderna och deras målsmän

Bilaga 2. Förtydliganden avseende barnkonsekvensanalys i församlingsinstruktionen för Åkerbo församling – och en väg vidare

Speglingar av barnkonsekvensanalysens grundläggande tänkesätt i Åkerbos församlingsinstruktionen
Församlingsinstruktionen för Åkerbo församling accentuerar avseende arbete med barn och unga dels i det pastorala programmet särskild ungdomsarbetet i åldersgruppen 13-25 år och under rubriken Utmaningar, vikten av att arbeta med unga, nybildade familjer samt under rubriken Prioriterade områden, arbetet med familjer och unga.

I arbetet med församlingsinstruktionen har inhämtning av barnperspektivbedömningar[2] skett indirekt via bland annat församlingens anställda, Unga ledare och föräldrasynpunkter.

Ett systematiskt barnrättsperspektiv[3] har visserligen inte lagts på själva församlingsinstruktionsarbetet, men kompetens avseende barnrättsperspektiv inom gruppen av anställda har klart påverkat dokumentets inriktning och innehåll.

Bedömningen församlingen har gjort är att inriktning och innehåll i församlingsinstruktionen med ovan listade accentuering av ungdomar, nybildade familjer och unga överensstämmer väl med allmänna krav inom Svenska kyrkan och med barnkonventionens huvudprinciper.

Dock är samtidigt församlingen synnerligen uppmärksam på att den har betydande arbete kvar att göra avseende former, rutiner och processer för barnkonsekvensanalys. Skälen till församlingens begränsade arbete med barnkonsekvensanalys så här långt är flera, bland annat att under innevarande mandatperiod har ett intensivt och omfattande arbete med budgetsanering och översyn av personalstyrkan genomförts. I denna process har barnets perspektiv[4], barnperspektiv och barnrättsperspektiv vägts in i ett antal svåra beslut inom församlingen dessa år detta trots att barnkonsekvensanalysens former inte har varit fullt ut implementerade i församlingens arbete och beslutsprocesser.

---

[2] Ur Svenska kyrkans handbok för barnkonsekvensanalys (2016): *”Barnperspektiv - Svenska kyrkan har i Kyrkoordningen angett att barnet har en särställning i kristen tro och att barnet behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamheter. Detta förutsätter en förmåga att anlägga ett barnperspektiv. För detta krävs att den vuxne använder sina erfarenheter, känslor och kognitiva förmåga för att förstå, situationer, sociala strukturer, kulturella fenomen, miljö och sammanhang utifrån barnets perspektiv.”*

[3] Ur Svenska kyrkans handbok för barnkonsekvensanalys (2016): *”Barnrättsperspektivet handlar om de rättigheter som barn har i enlighet med lagstiftning, regler och konventioner.”*

[4] Ur Svenska kyrkans handbok för barnkonsekvensanalys (2016): *”Barnets perspektiv - är reserverat för barnet självt. Barnets perspektiv är barnets egen berättelse och förståelse av sin situation. Det är bara barnet som kan ha barnets perspektiv. Det som komplicerar det hela är att ofta är det den vuxne [som] ansvarar för samtalet och/eller initierar någon slags metod som ska hjälpa barnet att komma fram till barnets egna perspektiv.”*

Vägen vidare

Kyrkorådet har tillsatt en arbetsgrupp med fokus på barnkonsekvensanalys. Vid maj månads kyrkorådsmöte förtydligades arbetsgruppens uppdrag och kyrkorådets förväntningar på gruppen. Gruppen utökades med såväl ytterligare representation från kyrkorådet som personal med erfarenhet av barn och barnrelaterade frågor, för att säkerställa att adekvata, relevanta och välfungerande former, rutiner och arbetsprocesser för barnkonsekvensanalys utformas och implementeras.

Med utgångspunkt i Svenska kyrkans handböcker för barnkonsekvensanalys, utgivna 2012 med revision 2013, respektive 2016, gör församlingen ett antal observationer avseende vad barnkonsekvensanalys innebär respektive av vem och på vilket sätt barnkonsekvensanalys genomförs: Barnkonsekvensanalys innebär att verka för barnets bästa och arbeta i enlighet med Jesu epokgörande inkluderande av barn.

Kyrkomötets beslut en barnkonsekvensanalys speglar ”samsyn kring att barnet är viktigt och att barnets rättigheter är något som ska genomsyra Svenska kyrkan”.

Barnkonsekvensanalys skall i enlighet med kyrkoordningens 3 kap. 22 § och 4 kap. 4 § göras inför alla beslut i kyrkoråd. Ärenden som kyrkofullmäktige avgör baserar sig på kyrkorådets ärendeberedning och att det i denna ingår barnkonsekvensanalys.

Hur detta i praktiken i detalj ska, kan eller bör genomföras är handböckerna inte fullt ut klargörande kring, vilket kort diskuteras i slutet av detta dokument.

Vid överklagande av beslut och därpå följande beslutsprövning kan beslut upphävas om barnkonsekvensanalys inte har genomförts[5]
Kyrkoordningens 57 kap. 5 § stipulerar avseende församlingsinstruktionen innehållskrav på att ett pastoralt program skall finnas som bl.a. tar upp barnets perspektiv utifrån en barnkonsekvensanalys.

I Kyrkomötets beslut från år 2012 relaterar barnkonsekvensanalysen till det formella beslutsfattandet. Barnkonsekvensanalysen behöver däremot inte vara en del av själva beslutet, men ärendeberedningen skall ha föregåtts av att en barnkonsekvensanalys har gjorts. Det är av vikt att säkra spårbarhet av barnkonsekvensanalyser i beslutsfattande, och detta är av särskild vikt för att möjliggöra överprövningsinstansers granskning i samband med överklagande och beslutsprövning.

Vidare är det av vikt att Svenska kyrkan poängterar hur FN:s konvention om barnets rättigheter – barnkonventionen ger en riktning för arbetet med barnkonsekvensanalys.

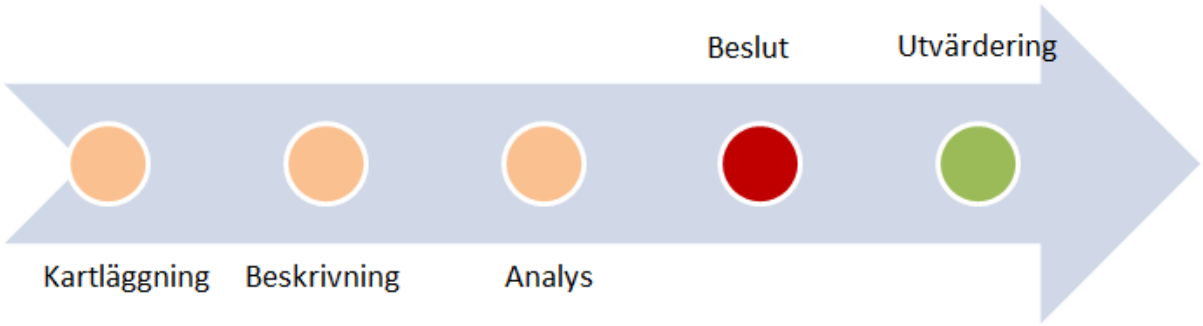
Barnkonventionen utgör en bas för barnrättsperspektivet i Svenska kyrkans barnkonsekvensanalys.

[5] Exempel på beslutsprövning avseende avsaknad barnkonsekvensanalys: https:internwww.svenskakyrkan.se/överklagandenämnden/Barnkonsekvensanalys?subjectareasid=100015317

Barnkonventionen utgörs, bland annat, av fyra huvudprinciper:
Artikel 2, Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
Artikel 3, Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.
Artikel 6, Alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
Artikel 12 Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

Handböckerna för barnkonsekvensanalys formulerar sig på följande sätt avseende barnkonventionen och barnets rättigheter: ”Barnet är enligt FN:s konvention om barnets rättigheter - rättighetsbärare. Med denna utgångspunkt blir den vuxne skyldighetsbärare, det vill säga den som har skyldighet att anta ett barnrättsperspektiv för att säkerställa att FN:s konvention om barnets rättigheter efterlevs.”

Barnkonsekvensanalys är, enligt handböckerna för barnkonsekvensanalys, de tre första stegen i en arbetsmodell som leder fram till beslut och utvärdering av beslut på olika nivåer inom Svenska kyrkan. Arbetsmodellen illustreras av figuren nedan från 2016 års utgåva av barnkonsekvensanalyshandboken.

Kartläggning innebär att inhämta kunskap om barn i den aktuella situationen, deras behov och rättigheter. Statistik, rapporter och forskning är viktiga källor vid fasen kartläggning. Barnen själva är viktiga förstahandskunskapskällor.

Beskrivning innebär att, med utgångspunkt i inhämtat kunskapsmaterial från kartläggningsfasen, klargöra frågeställningen eller förslaget. I beskrivningen skall det framgå vilka av barnkonventionens artiklar, kyrkoordningsbestämmelser och eventuella andra regelverk som berörs. Vilka barn som berörs och hur är det av vikt att klargöra i beskrivningen av frågeställningen eller förslaget.

Analys innebär att bedöma vilka konsekvenser ett beslut får för barn. Motiv till frågeställningen eller förslaget bör framkomma och en avvägning mellan positiva och negativa konsekvenser för barn. Huruvida synpunkter från barn och unga ändrar analysen bör framgå. Intresse- och resurskonflikter av vikt för barn och unga bör framgå och prioriteringar som kan göras med denna utgångspunkt.

Beslut innebär att de tre föregående stegen, d.v.s. själva barnkonsekvensanalysen, leder fram till en avvägning mellan olika intressen respektive prioriteringar och slutligen vilka val och resurstilldelningar stadfästa i beslut detta leder till.

Utvärdering innebär en kvalitetsgranskning eller revision av effekter beslutet fick och huruvida detta stämmer med antaganden i barnkonsekvensanalysen (d.v.s. de tre första stegen i processen)[6].

Arbetsmodellen innebär ett systematiskt stöd i beslutsprocesser och med särskild fokus på konsekvenser av beslut för barn. Barnkonsekvensanalys kan innebära enskilda konsekvenser eller en uppsättning konsekvenser.

Svenska kyrkans handböcker för barnkonsekvensanalys är relativt öppna avseende genomförande av barnkonsekvensanalyser. Analyser kan genomföras i samband och i direkt anknytning till enskilda ärenden och deras beslut. Analyser kan även genomföras inför kommande beslut.

En rimlig tolkning av detta torde vara att flera olika beslut kan basera sig på samma barnkonsekvensanalys, vilket effektivitetsmässigt vore synnerligen fördelaktigt. Samtidigt är det av vikt att säkerställa huruvida tidigare genomförd barnkonsekvensanalys fortfarande är aktuell, rimlig och applicerbar på aktuell kontext och situation.

Handböckerna för barnkonsekvensanalys accentuerar den roll som man ser ligger i att låta ”barnets röst få bli en del i beslutsprocesser [.] lyssna till vad barnet tänker, känner och säger och låta detta berika beslutsprocessen”. För att upprätthålla barns engagemang och ha effektiva arbets- och beslutandeprocesser, bedömer Åkerbo församling att avstämningar med barn inte är praktiskt genomförbart i alla enskilda ärenden.

Även detta nödvändiggör att basera flera olika beslut på samma och mera övergripande barnkonsekvensanalys. Det torde även existera beslut som har ringa eller kanske rent av inga konsekvenser för barn. Det torde då vara av vikt att succesivt arbeta fram en process som stödjer i att identifiera beslut som kräver en mera substantiell barnkonsekvensanalys respektive vilka som i mindre grad kräver detta.

Vår tolkning är att detta är i enlighet med resonemang och grundläggande idéer i barnkonsekvensanalyshandböckerna. Vidare är såväl direkt dialog med barn för att erhålla barnets perspektiv som dialog med vuxna som kan representera barn för att erhålla barnperspektiv, viktiga för att – enligt handböckerna – kompensera för ett demokratiskt underskott – det demokratiska underskott det innebär att barn inte kan rösta i val[7]

[6] Vid skrivande av detta dokument framkommer en fundering huruvida viss förväxling kan inträffa mellan vad man genomför i steg 3 (analys) respektive steg 5 (utvärdering). Vid utarbetande av processer och rutiner för Åkerbo församlings barnkonsekvensanalys kan detta vara något att reflektera kring.

[7] Med ett undantag för möjligheten att rösta vid kyrkoval från och med 16 års ålder

Bilaga 3. Kyrkorna i Åkerbo församling

Folder: Kulturarvet lever (trycksak)

Bilaga 4. Sammanställning av Åkerbo församling till hushållen.

Folder: Din plats på jorden (trycksak)